

Tånga gränd, Vårgårda, Vårgårda kommun

Naturbedömning

2023-10-06

melica

Innehåll

Uppdragsbeskrivning	3
Utökad naturbedömning	3
Anpassning av byggnation	5
Stigen.....	5
Diket.....	5
Ängen	7
Andra sätt att minska byggnationens negativa påverkan på naturen.....	7

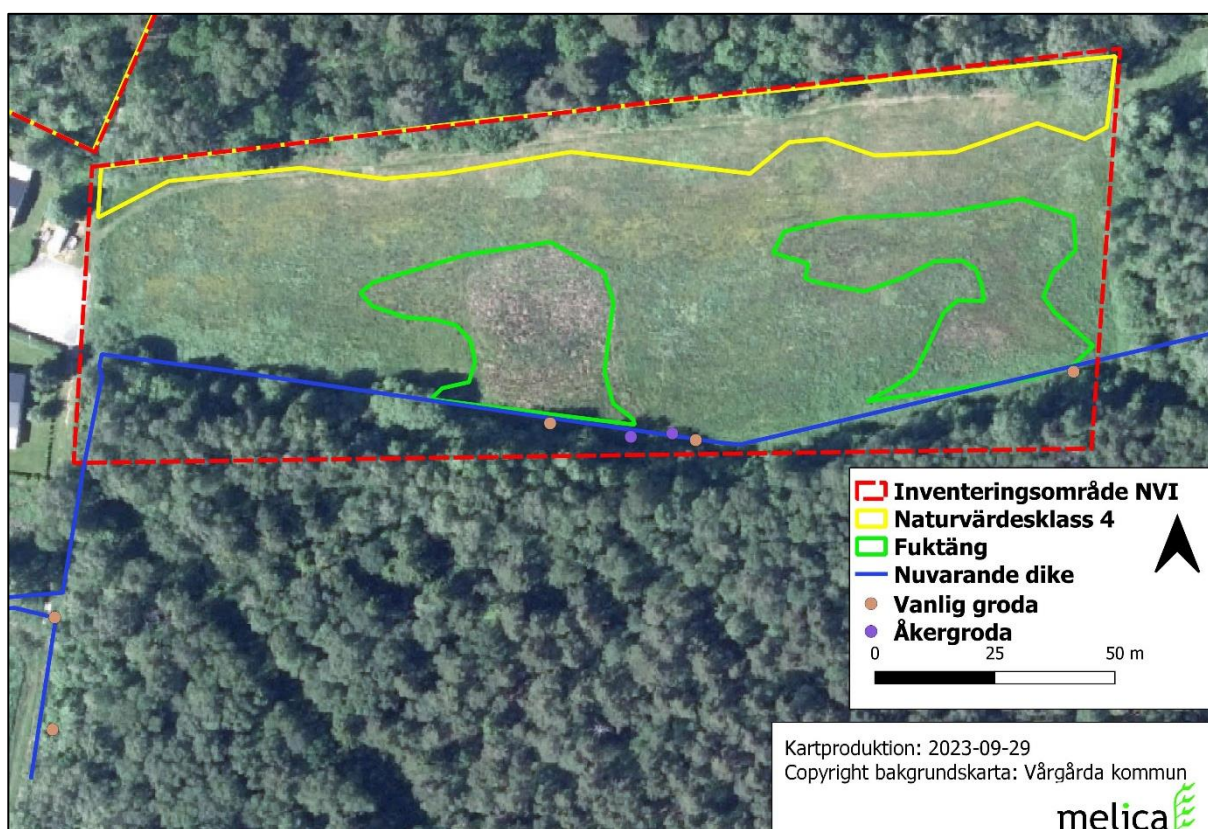
Uppdragsbeskrivning

Vårgårda kommun undersöker möjligheten att bebygga ett område längs naturreservatet Tånga hed, som en fortsättning av Klörevägen. Området har tidigare besökts av Melica för en naturvärdesinventering november 2017, en groddjursinventering våren 2019, en kärlväxtinventering sommaren 2019 samt en artskyddsutredning 2021. Den här rapporten ska ge förslag på hur det kan tas hänsyn till den biologiska mångfalden som har hittats tidigare. Området besöktes också den 7 juli 2023 av biologerna Tobias Federsel och Calle Bergil för en bedömning av insekter längs den stigen som naturvärdesklassades november 2017.

Utökad naturbedömning

Stigen som tidigare har klassats till naturvärdesklass 4 under november 2017 besöktes nu på sommaren. Vid besöket hittades ett antal ängsväxter, som olika fibblor, ängsvädd och ljung samt flera håligheter i marken i form av insektsbon av vildbin och andra steklar både på och bredvid stigen.

Även på ängen hittades många blommande växter. Trots en viss gödselpåverkan påträffades en praktfull fuktäng (se figur 1 och 2) med strätta, kärtistel, brännässla, kråkvicker och ett mycket rikt insektsliv. Fuktängen skulle kunna ligga inom naturvärdesklass 4 i och med att en signalart som bivargen använder den för födosökning, men nådde tyvärr inte upp till den nivån vid naturvärdesinventeringen 2017. Bivargen är en signalart för artrika sandmiljöer och lever i stort antal i det närliggande naturreservatet Tånga hed. Förutom öppna sandytor behöver dock bivargen tillgång till insekter att mata sina larver med och blommor med nektar för de vuxna individerna. Behovet av sanden tillfredsställs i naturreservatet, men beroende på betetrycket är insekts- och nektarförekomsten lägre där.

Figur 1. Nuvarande naturvärden.

Figur 2. Närbild av det fuktiga området i sydöst med kärntistel, strätta, smörblomma och ängspärlemorfjäril.

Anpassning av byggnation

Stigen

Situationsplanen har anpassats så att stigen i norr bevaras och som skyddsåtgärd har gatan lagts söder om stigen för att maximera solinstrålningen (se figur 3). Som kompensation för den skuggning som ändå sker förbättras skötseln av stigen genom sen slåtter med uppsamling, för att bevara ängsfloran. För florans skull är det också viktigt att aldrig tillföra någon gödsling eller matjord. Förhoppningsvis kommer människor fortsätta promenera där så att ett lagom slitage håller den naturligt öppet. Om inte trampet räcker till kan det skapas någon markstörning ibland för att glesa ut vegetation så att insekter kan gräva sina bon där. Det är viktigt att undvika att stenkross hamnar där när vägen byggs. Mer sand är dock inget problem och vill man skapa ännu mer mervärden för insekterna så kan man lägga ett lass med sand på ett extra solbelyst ställe. Är det ca 30 cm djupt så används det av ännu fler insektsarterna för att bygga sina bon.

Figur 3. Preliminär situationsplan med naturvärden synligt.

Diket

Situationsplanen kräver att en del av diket flyttas längre söderut. För att påverka groddjuren så lite som möjligt flyttas diket utanför lektiden (mars-juni), det nya diket skapas också öppet, med flacka slänter och med fördjupningar som håller vatten en längre stund så att groddjur kan leka där igen. Av de två fynd av åkergröda som gjordes 2019 bestod det östra fyndet av en romsamling och det västra fyndet av en vuxen individ (se figur 3). Åkergröda har ett ännu starkare skydd än vanlig groda och därför är det en fördel om den delen av diket med åkergröda bevaras nästan fram till den planerade tomten. För att minska den negativa effekten av förändringen anläggs även en damm som kompensation. Tre potentiella

ställen för en ny damm har tagits fram, där i första hand förslag 1 är kompatibel med nuvarande situationsplan (se figur 4).

- Förslag 1 ligger lite längre bort från diket, drygt 100 m från den tidigare romsamlingen av åkergroda. Området får eftermiddags- och kvällssol. För att skapa bättre förutsättningar bör skogen i söder glesas ut så att vattnet blir mer solbelyst. Utglesningen bör ske genom att skapa ett antal högstubbar för stående död ved och faunadepåer av liggande död ved. Faunadepåer skapar förutsättningar för insekter och groddjur att gömma sig och att hitta mat. Högstubbarna förbättrar de skogliga naturvärden som påverkas när dammen skapas.
- Förslag 2 ligger i ett mycket fuktigt område i fuktängen, med stående vatten och växter anpassade till detta.
- Förslag 3 är lite torrare än förslag 2. Också här skulle likt i förslag 1 skogen kunna glesas ut lite för att öka solinstrålningen från söder.

När man anlägger en groddamm är det bra att planera in en yta på 10x10 m för dammen. Mindre dammar fungerar också för groddjuren men de kräver mer skötsel i och med att de växer igen snabbare. Det är en fördel med en bred strandzon som bara är 10–30 cm djup framförallt i den solbelysta norra delen av dammen. En grund strandzon värms upp snabbare vilket ger groddjuren en snabbare utvecklingstid och därmed bättre överlevnadschanser. Någon kvadratmeter av dammen bör vara minst 1 m djup för att säkra fuktigheten också vid långvarigt torrt väder. Genom att skapa en ojämn kantlinje ser dammen naturligare ut samtidigt som kantlinjen blir längre. I och med att det i första hand är den grunda, varma strandzonen som utnyttjas av grodynglen är det en fördel med en lång strandzon.

Figur 4. Preliminär situationsplan med existerande naturvärden och förslag på olika placeringar av en groddamm.

Ängen

För att minska de negativa effekterna av byggnationen på ängen bör skötseln av grönytorna utanför tomterna ske i form av ängsskötsel med sen slåtter och uppsamling. Här finns redan några ängsväxter och genom att anpassa skötseln bevaras i alla fall en del av födosöksområdet för grodorna och insekterna. Också här är det viktigt att området inte gödslas så att det på sikt kan bli ännu fler blommande växter i förhållande till gräset.

Andra sätt att minska byggnationens negativa påverkan på naturen

- Ha belysningen av vägen riktad så att bara vägen lysas upp. Varken uppåt eller åt sidan. Samtidigt kan man fundera på om belysningen verkligen behövs hela natten. Både däggdjur (till exempel människor och fladdermöss) samt insekter mår bra av mörker på natten. För fladdermöss och insekter är det viktigast att ha det släckt från maj till september.
- Placera ut fågelholkar och fladdermusholkar. Vissa modeller går att integrera i fasader och håller därmed längre än träholkar.
- Lämna stenar som kommer fram under byggnationen på plats i form av ett stenröse.

Tånga gränd, Vårgårda, Vårgårda kommun

Naturbedömning

Uppdragsgivare: Vårgårda kommun

Inventerare: Tobias Federsel, Calle Bergil

Framsida: Bivarg och geting i strätta i den sydöstra delen av området